

REDACTIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria
pe un an fl. 10; pe
an fl. 5; pe 1/2 de an
fl. 2.50; pe 1 luna fl.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERTIUNILE

de 1 fr. garonda; prima dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare dată
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrieri nefrancate nu se
primesc.

Cehii, Thun și pactul.

(Ag) Urmărind și apreciând stările din Austria, precum și fazele, prin care trece, din toamna anului 1895 încolo, așa zisa chestiune a regulării folosirii limbilor, ear' în primul rând ceea a războiului între Cehi și Nemți din „Terile Sudetice“ (Boemia, Moravia, Silezia), — nu e ertat nici pe un moment a scăpa din vedere, că menirea de căpetenie, cu care au fost însărcinați șefii guvernelor ce s'au perëndat în acest interval, anume *Badeni-Gautsch* și *Thun*, nu era rezolvarea acelei chestiuni, ci: reînnoirea pactului economic dualistic. În vederea și pentru atingerea acestui scop a încredințat Coroana puterea și bugetul atât suspomenților ocărmitori ai Austriei, cât și celor de pe urmă doi ministri președinți ai Ungariei, *Bánffy* și *Szell*.

Față cu acest scop, „chestiunea limbilor“ și în special aplanarea conflictului ceho-german ocupă rangul al doilea; era și este de privit numai ca mijloc, ca drum, prin care trebuie, în urma dezvoltării lucrurilor și stărilor de dincolo, să ajungă la ținta prescrisă. Având puterea și bugetul din încrederea și însărcinarea Coroanei, ea le cerea ocărmitorilor în schimb *dibăcia* de a învinge greutățile, de a împăca interesele de felurite soiuri, atât acasă în fiecare jumătate a monarhiei, cât și pe acelea ce se îngrămădeau treptat și se ciocneau necontent în Austria și Ungaria.

Dincolo au dat în groapă până acum doi cărmaci din cauza dibăciei, la noi numai unul.

Și contele *Thun* așa dar și cheltuește forțele dibăciei sale în primul rând în vederea împlinirii acestei însărcinări, când, după atâtea încercări enervante și istovitoare, nu renunță la ambițiunea de a regula chestiunea limbilor, devenită, în urma ordonanțelor scoase în luna Aprilie 1897 de către *Badeni*, așa zicând *conditie sine qua non* a reînnoirii pactului, astfel cum o dorește Coroana și o cer interesele monarhiei întregi ca mare putere. Ambele sunt îndeobște și în amănunt cunoscute, deci nu e nevoie să insistăm asupra lor.

Putea *Bánffy* să perfecționeze pactul și cu „clausula de la Ischl“, putea să rămână la putere și să îndeplinească menirea pentru care fusese chemat și cu ea, dacă dibăcia și ambițiunea nu și ar fi cheltuit-o umbland după alte succese.

Înlocuită fiind „clausula de la Ischl“ prin „formula lui *Szell*“, în urma căreia reînnoirea pactului să se facă numai până la 1903, col' mult 1 Ianuarie 1904, ear, în cazul, dacă dincolo nici acest termen nu se poate dobândi prin parlament, ci numai pe baza §. 14., Ungaria regulându-și, imediat după această constatare, raporturile sale economice cu Austria „în mod autonom“, (*önrendelkezési uton*), — prima grije a contelui *Thun*, dacă vroeste și se ține destoinic a îndeplini che-

marea sa în sensul dorinței Coroanei, este: a face parlamentul cislaitan capabil de lucru, astfel ca să voteze pactul, adică învoelile stabilite despre el încă între *Badeni* și *Bánffy*, cosfințite în August a. tr. prin — „clausula de la Ischl“.

Parlamentul însă nu poate lucra din cauza obstrucției Nemților. Acestia însă, cel puțin fracțiunile radicale care atrag după sine și cele moderate, nu vroesc în nici un chip să se lase de obstrucție, până nu se desființează ordonanțele *Badeni-Gautsch*.

Cehii însă nu numai că nu voesc să audă de desființarea lor, ci cer egala îndreptățire și mai perfectă a limbii lor în Boemia, de cât ea este exprimată în ordonanțele.

După multe încercări și manevrări nesfârșite, contele *Thun* în sfârșit crede că a găsit modul și calea de a aplana conflictul, împlinind în cel mai nou plan al seu, de care am pomenit alaltăieri, unele pretensiuni de căpetenie și ale Cehilor și ale Nemților. Pe acestia cugetă a îi împăca desființând ordonanțele ministeriale, din 1897 și înlocuindu-le printr-o lege, nu-i vorba deocamdată octroată printr-o ordonanță împărătească, dar de consfințit prin parlament. Aceasta nu mai cuprinde dispozițiunea, ca, fiecare funcționar de stat în Boemia trebuie să posede ambele limbi ale țării, în graiu și în scris; mai departe, creându-se zone apartinătoare curat și covârșitor numai unei limbi, unei naționalități, funcționarii nemți nu vor fi siliți a învăța urgisita de lor limba cehică.

Cehilor le face contele *Thun* pe plac, stabilindu-se prin proiectata lege, ca fiecare locuitor, ori și unde în țeara Boemiei, va putea folosi, la judecătoriile și diregătoriile de stat, limba sa maternă, în viu graiu și în scris, astfel dar' că limba cehică în Boemia, va fi așa zicând absolut egal îndreptățită cu cea germană.

A doua concesione făcută Cehilor pe baza acestui principiu este, că în zone curat și covârșitor cehice, limba internă a oficiilor va fi cehică; corăspunzând cu asemenea întocmire în zone nemțești.

Foile tiner-cehe, în frunte cu „*Nár. Listy*“, duc campanie vehementă și în contra acestei regulări a chestiunii limbilor, pretinzând că pentru treaba acesta, dacă e vorba de legislațiune, nu e competent parlamentul Vienei, ci numai dieta Boemiei. Clubul deputaților cehi tineri însă, precum se confirmă din mai multe părți, n'a luat încă conclud. Ziarele bătrâne-cehice precum și organele color-lalte partide ale majorității, între ele și foile slovene, zic unisono, că *Cehii tineri vor fi constrânși de comitetul executiv al majorității a primi legea de octroat*, căci așa o pretinde supremul interes al tuturor: reînnoirea pactului economic dualistic fără „formula lui *Szell*“

Sinodul arhidieceșan a primit și el, sub aceleași condiții ca cel din Arad, ajutorul de stat pentru întregirea salariilor preoțești.

„Paragraful amvonului“. Din *Bud. pest* se scrie: În ședința de azi, casa magnaților a primit în tastrele cetirile (voturi) proiectul de lege despre judecătura Curiei în afaceri electorale, pe deplin neschimbat.

Desbaterile din Sinod.

Mercuri, 10 Maiu, a. m. Ședința V.

La procesul verbal ia cuvântul dl *M. Bocșan*, care însinuă neglijențe la adresa consistorului.

Dl *Ign. Pap* îi replică strâșnic, punându-l la regulă. (Taica Moise vociferează).

Dl *Lazar* depune o adresă a preotului *Morar*, care a fost acuzat cu abuzuri electorale.

Dl *E. Ungureanu* (intrându-se în ordinea zilei) amplifică și explică intențiunile de care s'a condus erit comisia bisericească cu propunerea sa. Pentru a nu se întinde o discuție prea largă și mai ales în considerația că va cădea în cercul de activitate a noului episcop să îndrepteze relele ce se observă și care au fost semnalate de comisia bisericească, retrage propunerea.

Dl *V. Mangra* zice că primește retragera propunerii, însă numai așa, ca ea totuși să se treacă în protocol (deoare-ce s'a discutat asupra ei) dimpreună cu motivarea retragerii.

Dl *E. Ungureanu* primește părerea aceasta. Incidentul se închide.

Vorba e că rămân în picioare și acuzele grave ale comisiei, care a constatat „apuzarea moravurilor bisericești“ (vorba dlui *Gurban*) tocmai sub sistemul pe care îl combat toți amicii noștri.

Dl *Em. Ungureanu* raportează în numele comisiei juridice asupra părerii emise cu privire la jalba *S. Mihăienilor* depusă de dl *P. Rotariu* în controversa dintre consistor și comuna parohială.

Dl *P. Rotariu* se declară nemulțumit cu chipul cum comisia crede să se rezolve afacerea. Ar propune un amendament în sensul ca să se delege consistorul din Oradia să judece între consistor și parohie.

D. Ungureanu combate pe d. Rotariu.

D. *St. Antonescu* vorbește în aceeași chestie, susținând punctul de vedere al consistorului.

D. *Putici* nu primește părerea comisiei; ci cere să se pună termen în care Consistorul să plătească suma ce se sere pentru a scăpa credincioșii de greutate.

Ign. Pap rectifică lucruri care s'au spus eroant. E vorba că nu consistorul e litigant, căci banii se plătesc din fondul preoțesc, consistorul numai administrează banii. E de părere ca să se lase consistorul a intra în tratamente și dacă comuna nu ar fi mulțumită, să apeleze la consistor.

D. *Oacu* consideră chestia din punct de vedere principal. E de părere, că consistorul n'ar fi dator să plătească. Chestia, după regulament, este a se trașa în cercul de activitate al eparchiei. Nu i loc la apelată. Sinodul este chemat a trașa chestia. Propune deslegarea așa: Sinodul recunoaște legitimitatea cererii credincioșilor din *St. Mihail* și invită Consistorul să rezolve chestia în acest fel.

D. *Mangra* crede îndreptățită cererea locuitorilor așa cum o presintă d. *Putici* E un caz concret și trebuie deci hotărâre precisă.

D. *Veliciu* susține părerea comisiei, motivând echitatea cererii comunei.

După-ce mai vorbesc d. *nii Ungureanu*, *Putici* și *Oacu*, chestia se rezolvă punându-se la vot toate trei și primindu-se propunerea comisiei, de a se anticipa parochienilor banii dela consistor, însă și în acest interval să se negocieze până se va ajunge la înțelegere.

Raportul școlar.

Dl *Rotariu*, raportor dă citire raportului școlar din care reiese, că neprimind Părințele *Mangra* postul de referent școlar, consistorul a numit de referent școlar provisor pe dl profesor *Ioan Petroviciu*. Se arată apoi situația școalelor din diecesă. Mai lipsesc încă 14 școale, care ar trebui să se ridice cât mai curând, iar 45 școale nu sunt corăspunzătoare sau cel puțin au fost aflate din partea inspectorilor de stat de necorăspunzătoare.

Piedica cea mai mare, că aceste școale nu se ridică, comisia o află în sărăcia cea mare. Sunt comune, ca d. e. *Checia română*, unde aruncul cultural e 40%. De acolo s'a cerut ca din cele 3 școale confesionale 2 să se închidă și numai una să se mai susțină. Dela Consistor s'au dat ajutoare la 21 școale, iar ce privește școalele din propopiatul *Radnei* s'a constatat că edificiile sunt bune și numai amestecul neiertut al inspectorului de stat vede în școalele confesionale niște edificii necorăspunzătoare.

Diecesa are 430 școale, iar învățători necualificați numai sunt decât 81 și se speră că pe anul viitor nu vor fi mai mulți de 50.

Neplăcut ne atinge, zice raportul comisiei — amestecul păcătos al statului și în special al inspectorilor școlari de stat, care dificultează pe învățătorii noștri pe cuvânt că nu posed limba maghiară. Cel mai mulți dintre acești „dificultați“ sunt buni învățători și putem fi mulțumiți cu ei. În trecut au funcționat ca învățători 27 preoți. Prin circulare li-s'a recomandat învățătorilor cele mai bune manuale precum și acea ca să pună mare pond pe cultura pomilor. Reuniunea inv. din dreapta *Murșului* face progrese însemnate pentru ce comisia o și laudă. Se exprimă nădejdea ca și în stânga *Murșului* să se întemeieze astfel de Reuniune harnică ca cea de sub conducerea dlui prof. *Ceotea*. Consistorul a pertractat 12 procese disciplinare în potriiva învățătorilor. Toate însă nu au fost de natură mai gravă. Ce privește completarea salariului inv. până la 300, numai trei școale au fost necesitate ca să primească dela stat, care a dat cu totul numai 246 fl. la trei inv. însă numai până ce vor funcționa ei, urmașii pierd acest drept. Cvinvenale s'au dat dela stat învățătorilor dela 20 școale. Cererile în privința cvinvenalelor încurg mereu, consistorul însă nu a luat decisiuni.

Privitor la frecventarea școlii, se constată că din 35.599 obiigați a cerceta școala, numai 23.050 au cercetat-o. Un scăzământ față de anul trecut de 3 perc. Pricina acestui scăzământ — zice raportul — este a se căuta în sărăcia poporului nostru, apoi în faptul, că în multe părți ale diecesei au domnit morburii epidemice, iar în unele lucruri părinții și-au dat copiii la școalele de stat.

Ce privește catechisarea în școalele străine, s'au numit din partea Consistorului caticești: în Arad, Oradia, Lipova, Budapesta

unde pâr. Bogoevicu propune Religia la 66 elevi români gr. or. Giula, Sânt-Ana. In Seghedin religia pentru elevii români o propune catichetul sârb. In multe locuri preoții noștri catichisează fără nici o remunerație pentru ce li-se și exprimă mulțămă. S'a dat cu totul pentru remunerarea catichetelor: 2620 fl., în care sumă e cuprinsă și plata catichetului din Beiuș.

La institutul pedagogic funcționează un director și 4 profesori ordinari, un propunător de cant și unul de desemn. Pe lângă pedagogii se mai află și o școală de aplicație susținută tot de diecesă, ca și școala de fete din Arad, care a fost cercetată de 63 eleve.

Raportorul dă apoi citire unui conspect general al frecventării școalelor din care reiese, că în anul trecut în protopopiatul Aradului 76 procente au cercetat școala (Cu 2 proc. mai mult.) În Boroșineu 30 proc. — Față de anul trecut un minus de 11 proc. Buteni 50 proc. (— 2 proc.). Belint 61 proc. (— 8 proc.) Banat-Comloș 76 proc. (Un plus de 18 proc.) Bircșiș 76 proc. (Plusul e: 15 perc.) Chișineu 74 proc. (Plus 1 perc.) La Lipova, protopopiatul fratelui „candidatului”, numai 47 proc. au cercetat școala: un scăzământ față de anul trecut de 10 proc. Leucești 47 proc. (— 7 proc.) Șiria 71 proc. (— 1 proc.) Silinghia 61 proc. (Plus de 20 proc.) Almaj 43 proc. (— 13 proc.) Radna 43 proc. (Plus e: 12 proc.) și Timișoara 86 proc. (Plus e 1 proc.)

Necitindu se și tabela frecventării din vicariatul Orăziș,

D. Babeș cere dela comisie ca să înșire toate cauzele cercetării ori necercetării școalei.

D. Rotariu replică, că în raport s'a făcut amintire despre cele dorite de d. Babeș.

D. Ungurean își exprimă mirarea, că de pildă la Lipova se arată un scăzământ de 10 proc.) ear împrejurarea aceasta raportorul o atribuie sărăciei. Nu e adevărat că în raport cu nefrecventarea poporul ar fi sărăcit cu 10 proc. d. p. la Lipova. Propune ca să se arate cauzele și ale sporului și ale scăzământului, pentru-că numai astfel se va putea lăuda cei harnici și se va putea vedea neinteresarea față de școală a altora.

D. Rotariu spune, că aceasta să nu se ceară dela comisie ci dela senatul școlar.

D. Babeș vorbește în același sens ca și d. Ungurean, adecă pentru amănunțire.

Se ridică apoi protopopul Chișineului, d. Dr. Trailescu și rostește cam următoarele cuvinte, subliniate de aplausele membrilor sinodului: Invățământul școlar, o putem constata cu satisfacție, că a luat un avânt bun și că învățătoria noastră face tot ce i stă în putință pentru înaintarea în învățatură a poporului nostru. În școală în conferințe, prin jurnalistică, dascălimea dovedește activitate destul de frumoasă. Cu toate acestea activitatea ei e stângenică din partea statului, care prin dese reforme tot mai mult vânează să prindă învățătorii de ai noștri, momind pe unii și amenințând, intimidând pe alții. E lipsă dar ca să ne îngrijim mai cu dinadinsul de salarisarea acestor învățători, care sunt cei mai însemnați muncitori în ogorul național și al bisericeii. În multe comune oamenii își arată aversiunea față de școală numai din pricina dării *culturii*, numai din motive materiale. Atrag deci atențiunea Ven. Consistor, ca să caute, să studieze și să afle mijloacele de lipsă ca învățătoria să-și capete plata mai regulat, ca să nu peară de foame din pricina unor răuvoitori, de cari se găsec prin toate satele, și pentru ca să nu fim expuși odiului, că nu ne interesăm de soarta dascălimei noastre. Sinodul să dea îndrumări Consistorului că în ce direcție să lucre. Israeliții de pildă își prezintă preliminarul la comuna politică și aceasta incasează toate aruncirile votate pentru salarisarea învățătorilor. Cea ce se poate face din partea statului pentru o confesie cu mult mai mică, de ce să nu se

poată face și față de noi care suntem mai de numeroși.

Incheiându-și dl. Trailescu călduroasa vorbire în favorul învățătoriai noastre, se scoală

Părintele Mangra și replică dlui Rotariu, că comisia are dreptul să ceară organe de la Consistor, care să spună cu de a amănuntul cauzele cercetării ori necercetării școalei. Sprijinește propunerea dlui Ungureanu ca comisia să facă o referadă mai amănunțită, căci chestia e gingașe, ceea ce constată și raportul prin dese temeri ce le exprimă.

D. Antonescu cere ca din centru să se exmită comisarii cari la fața locului să se convingă despre progresul ori regresul din școala populară.

D. Lengher face elogii poporului, care în mijlocul atâtor nevoi, totuși jertfește foarte mult pentru școală, așa că am ajuns acolo să putem cere ca „alții să se măsoare cu noi ear noi cu alții”. Condamna apoi amestecul dușmanilor progresului în școală. cere bagă zizanie în dascălimea noastră și vrea să o abată de la școala confesională. Spune apoi foarte pe larg cum primarii și toți slujbașii, apoi un proprietar de pământ, ridică școale străine, comunale ori de stat.

Mercuri, 10 Maiu (p. m. Ședința VI.)

Dr N. Oprean citește procesul verbal al ședinței de dimineață.

Se continuă discuția asupra chestiilor școlare.

D. St. Antonescu vorbește pe larg despre starea școlilor mai ales de pe Murăș, pe cari le cunoaște încă dela 1861. Arată că în totdeauna a avut dragoste pentru școala și biserica.

D. V. Pagubă dezvoltă o interesantă serie de idei privitoare la chipul cum să se leuciască răul observat.

D. Ign. Pap ar doră ca asupra propunerilor (3 la număr) Sinodul să se rostesească deja.

P. Rotariu citește încă odată acel pasagi care arată de ce în anul trecut frecventarea școlară a scăzut cu 3%. În cercul Lipovei cu 10%.

Pe semne că protopopul, ca inspector, a cortesit mai mult și astfel a neglijat școala.

D. Dr. Trailescu ca autor al unei propuneri insistă asupra împrejurării că nu ar fi cu cale să pretindem cu noi să cerem învățătorilor noștri să meargă în pași repezi, ca și când am avea sacii plini, pe când adevărul e că suntem săraci. Să căutăm deci a ne face seamă cu lucrurile având în vedere sărăcia noastră, cu care de altfel suntem obicinuiți.

După ce mai vorbește d-nii Ungureanu, Truța, Oncu, Lengher, prin votare se primește propunerea comisiei. Se primește. *d'asemni și a d-lui Trailescu*, care e de următorul cuprins:

Superioritatea școlară diecesană să întreprindă la locurile competente pașii necesare ca cultul nostru să se incaseze în fiecare parochie prin organele administrative ale comunelor.

Se citește raportul școlar privitor la consistorul oradan. Se constată următoarele frecvenții de școală:

Protopopiatul Oradiei . . .	63 %
Protopopiatul Peșteș . . .	73 %
Protopopiatul Beliu . . .	43 %
Protopopiatul Beiuș . . .	45 %
Protopopiatul Vășcău . . .	54 %

In general se constată 55 % dintre copii obligați a umbla la școală.

Dr Trailescu cere deslușiri în privirea scăzământului.

D. Zigre dă deslușiri.

Se scoală, și între mare ilaritate deslușește procentele și dl. G. Ardelean.

Se discută apoi asupra petițiunii învățătorului din Igrăș care cere să fie luat în apărare de consistor, pentru-că ar voi să mai servească un an, ceea ce țeranii nu vor. Se trimite afacerea consistorului

Vorbesc în această chestie Dr. Opreanu și Oncu

Dr. Ig. Pap citește raportul Senatului plenar, în care în calde cuvinte se aduc elogiul marelui Șaguna dela „cărui moarte împlinindu-se 25 ani, în vara trecută aniversarea s'a serbat cu mare pompă.

D. Antonescu răspunde unor învinuiri și se pronunță pentru propunerea d-lui Dr. Trailescu.

D. Paguba rostește un cald discurs în care dovedește că prea ne-am dat să aruncăm toată vina pe ingerențele străine, pe când adevărul e, că vina cea mai mare stă în noi. „Numai D-zeu și forța brutală ne poate împiedica d'a ne face datorința când e vorba de școală. Dela protopopi cere o mai intensivă lucrare, iar dela inv. ca să-și împlinească chemarea cu mai multă conștiințiositate. Cere ca Ven. Cons. să se pună în înțelegere cu organele dela Comitat privitor la incasarea cultului. Dacă n'are succes, fiitorul episcop să se ducă la guvern și să ceară sanarea răului.

Par. Ign. Pap roagă sinodul ca să revină asupra propunerilor făcute.

D. Rotariu vorbind despre necazurile dascălimei consimte cu propunerea d-lui Trailescu, căci nu e vreme de vorbă ci de fapte, de ajutorat.

D. Trailescu nu vrea ca Sinodul să se angajeze cu promisia că dă bani în toate părțile, ci cea ce vrea e, să 'și ajute și să afle mijloacele de ajutoare. Panându-se 24 voturi i'ar a doua propunere a d-lui Dr. Trailescu e primită cu *unanimitate* ceea ce numai bucurie va face învățătoria noastră care a găsit un așa de stăruitor apărător al soartei și viitorului ei.

Pâr. Ign. Pap a dat citire apoi raportului general al Consistorului plenar dela Arad și Oradia-mare.

În ambele se face amintire despre moartea tragică a împărătesei Elisaveta, aniversul de 25 ani a morții lui Șaguna, a Metropolitului Miron Romanul, precum și despre alegerea episcopului Mețianu de Metropolit.

Consist. din Arad s'a ocupat cu chestia cvinvenalelor învățătorești, cu afacerea atârării pe edificiile școlare a steagului unguresc. S'a făcut remonstrație fără succes însă. S'a mai ocupat și cu dotarea din partea statului. Dl. Lengher a cerut (!) 254 acte.

În raportul dela Oradia se constată că s'a lucrat foarte mult în interesul progresării în școală. Privitor la întregirea salarelor inv. s'au dat circulare și protopopii au dezvoltat o foarte mare activitate, mergând prin toate satele. Fiind-că Consist. din Arad nu s'a învoit să deie ajutor unor inv. din vicariatul Orăziș, se cere, ca să se reguleze, că ce sumă se poate da în fiecare an din fondul special diecesan. Fiind lipsă de inv. Consist. din Oradia se roagă de sinod ca în alumneii din Arad să fie primiți 14 tineri. Toate comit. par. au fost provocate ca să îndeplinească posturile de inv. Protopopii au vizitat școalele de 2 ori în decursul anului și au făcut raport. Reuniunea inv., la întervenirea șefului vicariatului se va activa în curiud. Încă în anul acesta își va ține adunarea.

După resolvirea cauzei inv. Boarescu, care cere ca să servească încă un an, pentru a împlini 40 ani, dl. Ign. Pap prezintă cererea primită din Brad pentru sprijinirea gimnasiului de acolo.

Dl. profesor Ceotea, cunoscând nevoile celui gimn. roagă pe sinodul ca să nu-și închidă ochii inimii față de un așezământ care aduce reale foloase diecesei Aradului, „Ar trebui, zice dl. Ceotea ca să ne punem în conțelegere cu arhidieceasa și să completăm acel gimnasiu.” Căldurosul apel, se înțelege că află răsunset în inimile deputaților. Fiind vremea înaintată importanta chestie se va debate în ședința de Joi dim.

Alumneul din Beiuș.

Afacerea alumneului gr.-or. român e depusă acum în mâinile Sinodului întrunit. O parte însemnată a membrilor sinodali, am putea zice chiar majoritatea a eșit din gimnasiul Beiușului. Preoțimea și învățătoria aproape întreaga e eșită de acolo.

S'a schimbat însă vremurile și în Beiuș încă nu se mai poate trăi atât de ieftin ca și odinioară și generoasa inteligență a Beiușului mai susține duhul în studențimea noastră, luând fiecare la masă după stare 1—2 studenți.

Greco-catolicii ce e drept au un alumneu bine arangiat, dar' cu o inexplicabilă îngustime de inimă, gr.-orientali nu primesc în alumneu nici pe bani, numai sub condițiunea dacă aceia frecventează biserica gr.-catolică și se lasă împărțeșii de catechisare gr.-catolică. Aceasta îngustime de inimă merge până acolo încât nici local nu dau în gimnasiu catechetului gr.-or., ci acela trebuie să-și țină catechisările în școala elementară gr.-orientală care cade în a treia stradă, ce produce disordini, și lasă pe elevii gr.-orientali să se plimbe în cap de earnă în vremea când în gimnasiu se țin oarele de catechisatie cu elevii gr.-catolici.

Intră astfel de împrejurări un alumneu cu încăperi suficiente este o chestie dela care atâră viitorul generațiunii noastre gr. orientale. Credem că Ven. sinod nn va trece cu vederea aceasta ardentă afacere și va aduce jertfele ce 'i-se cer în interesul surescenenței noastre diecesane.

Uș.

SISTEMUL.

Intr'un articol recent am vorbit despre *nepotismul* din Diecesa Aradului. Am arătat cu fapte și cifre care este legătura între cei ce cu atâta ardoare ar dori să se mențină și mai departe la cârma bisericii.

Pentru ilustrarea sistemului electoral, dăm următoarele amănunte cu privire la alegerea din pașalicul lui Voicu Hamsea, amănunte luate (textual) din *act officios*.

1) Belotinț. În comuna Belotinț pe lângă cele mai mari încordări ale preotului Males, care trimisese la fiecare datoras al băncii „Lipovana” curier, care să-i amenințe, că la cas, când nu vor merge la biserică să voteze pentru Oct. Putici, vor fi dați afară dela bancă și improcusați. Tot cu amenințări și presionări de aceste a lucrat și străinul *Milan Serb*, pe care l'a pus preotul până și *bărbat de încredere*, ca astfel să poată amendoi la olaltă cu atât mai tare influența poporul.

Cu toate acestea abia au putut aduna vre-o 60 de oameni la vot, peste cari apoi a mai scris în protocol peste 100 d'acea, cari n'au fost în sinodul electoral prezenti să voteze.

Spre a arăta cât mai multe voturi, preotul a luat la vot tot pe același om în mai multe rânduri și earăși tot pe același individ în numele mai multora alegători de același nume.

Spre pildă același *Iosif Stoienescu* obține sub N-rii curenți 34, 99, 107, 123—124, 133 135 — adecă de 7 ori; *Iosif Lupu* sub N-rii curenți: 5, 32, 63, 81, adecă de 4 ori; *Iosif Belanescu*, sub N-rii curenți: 20, 47, 108, adecă de 3 ori; *Teodor Stoienescu*, sub N-rii curenți, 12, 67, 131, adecă de 3 ori; *Iosif Rista*, sub Nr. 9, 56 și 134,

adeacă de 3 ori, adeacă din 5 alegători s'a făcut 20 de voturi.

Și așa este ticluit tot protocolul care mai are și acel defect, că nu s'a încheiat în sinod, ci l'au dus acasă n'încheiat și în tot decursul săptămânei până la scrutiniu au mai făcut la el, scriind mai multe voturi decât câți alegători sunt de toți în aceasta comună, în care o parte însemnată a fostilor credincioși au trecut din scârbă față de uneltirile preotului Maleș la confesiunea greco-catolică.

Toate aceste devin evidente din simpla privire a protocolului sinodului electoral din Belotint și respective se pot dovedi cu martori.

La scrutiniul din 21 Martie 2 Aprilie comisarul consistorial Teodor Ceontea avea datoria să respingă protocolul dela Belotint tot pe aceea basă, pe care a decretat-o sinodul de cinosură în cazul cu protocolul de alegere din anul 1897 dela Cicir, cercul Aradului, unde s'a nimicit scrutiniul din motivul că protocolul dela Cicir, care n'a fost cusut și cusutura sigilată, a fost primit și luat în considerare. Drept ce *escepti-onăm și scrutiniul.*

2) Buzad. Protocolul afirmativului sinod din Buzad este cu desăvârșire o oglindă fidelă a alegerii din Lipova.

Singur exteriorul protocolului arată că este o falsificare dintre cele mai primitive. Notarul n'a scris el numele alegătorilor, ci a pus la început, până la Nr. curent 11 pe—insă alegătorii să se subscrie, și era și încheiat protocolul, firește făcut nu din sinod, ci acasă la învățătorul, cu 11 voturi, când le veni știrea din Lipova că *trebuiesc voturi multe* ca să reiese Octavian Putic. Atunci s'a pus și în decursul alor 3 zile, ajutat de învățăcelii sei din școală, învățătorul Mel. Popovici a făcut din 11 voturi și acele false — 111 voturi, toate pentru Octavian Putic.

În ce privește scrutiniul, dl comisar și colegiul nu știm din ce motiv n'a voit să observe multe lipse de formă al acestui protocol, precum e d. e. că și preotul a votat, apoi că sub Nr. 14 și 15 figurează un alegător cu două voturi mai departe că adausul nu este cusut și sigilat către protocol, și a primit și acest protocol fals, în loc de a-l respinge.

3) In Bruznic preotul Mihai Rubinovic a invitat oamenii să meargă la el acasă să voteze, unde apoi a și făcut pe blanquette primită dela Consistor și a falsificat altul, punând din aer 80 de voturi pentru Oct. Putic.

În temere, că acest abus se va descoperi, mult pășitul Mihai Rubinovic, care în toată Metropolia n'a aflat alt patron care să reflecteze la serviciile lui, decât pe protopopul Voicu Hamsea, a aflat expedientul să trimită protocolul fals cu crâznicul în loc de bărbat de încredere.

4) Crivobara. Protocolul comunei bisericesti Crivobara conține deja în introducere sa o minciună.

Se începe: „Adunându-se membrii Sinodului parochial în biserică, după celebrarea sfintei liturgii împreună cu chemarea Duchului sfânt... etc.“

Da de unde?

Nici vorbă de serviu Dumnezeesc ori de chemarea Duchului sfânt n'a fost. Pe la 3 oare după amiază preotul Morar a chemat oamenii de la birt și de la comandă (casa comună) și cu cei 10—12 inși câți a putut stringe a ținut sfat că el acuma va lua protocol în numele tuturor alegătorilor că votează pentru candidatul dlui protă. Așa a și făcut.

Și la scrutiniu dl Ceontea și acest protocol care însuși arată că, afirmativa votare numai la 3 oare după amiază s'a început l'a aflat de nescepționabil, deși trebuia să constate, că tot actul este numai o bajocură de slințenia unui sinod parochial.

5) Comiat. În aceasta comună a fost de tot 20 de alegători la biserică. Acestia au și votat pentru dl Oct. Putic. Ca al

21-lea și-a dat votul preotul Siensesi Cociuba, deși bine știut este, că n'are drept de votisare la alegerea de deputat mirean. Protocolul însă nu l'au încheiat nici sigilat din Sinod și astfel în decursul săptămânei până la scrutiniu au mai îndus 28 de voturi false înspre ajutoraroa dlui Octavian Putic la credințonal.

6) Dubochi—Nadăș. Poftim a confronta protocolul cu lista alegătorilor alăturată. 90 de alegători sunt de tot, și toți nouzeci sunt înduși în ordinea din listă până în unul și în protocol ca votanți. Tot atâtea voturi false, pentru că nu nouzeci, dar nici 9 alegători n'au fost la biserică și Sinod după forma prescrișă nici nu s'a ținut protocolul și de altcum e plin de radirări ear' adausul e o țidulă necusută către coala protocolului.

7) Hodoș. Aci erau la biserică în 14/26 lea numai 2 alegători, Viehente Stingaci și Moise Stingaci. — Sinod nu s'a ținut, protocol nu s'a luat și protocolul prezentat la scrutiniu nu este alta de cât un falsificat făcut în decursul săptămânei ce a premers scrutiniului.

Din șiretenie s'au pus 3 voturi și pentru Dr. Ioan Suciu, ca să apară protocolul de veritabil. Ajunși la 57 voturi, n'au mai falsificat mai multe numai pentru că s'a gătat spațiul pe latura a 3 a din coală, ear' ca se mai adnezeze un adaus, li-a fost lene. — Că protocolul e fals, arată și cerneala diferentă a subscrierilor de la încheiere.

8) In Aga (Brestovat) și a fost mai puțin de 18 alegători a vot, după inducerea votisării acestora biroul a aflat de bine a mai spori voturile cu 38 de voturi false cari nu s'au dat.

9) In Ususeu preotul a înfruntat cu cuvinte nedemne pre alegătorii care voiau să voteze cu candidatul Dr Ioan Suciu, îndrumându-i să părăsească biserică. Pe Octavian Putic l'a recomandat ca pe candidatul propus de *superioritatea bisericescă* iar voturile date pentru „Ioan Suciu“ ori „Suciu Ioan“ lea luat ca voturi date pe o persoană *necunoscută*. Poporul adânc indignat de atare procedere a părăsit biserică anunțând protest în contra volniciei preotului Vasiliu Dehelean.

10) In Zăbalț preotul a pornit cu insulte asupra acelor „cari atrag mânia d lui protopop asupra satului“, prin votarea pentru Suciu. Apoi a luat vr -c câțiva oameni cu sine și ducându-se cu ei în locuința lor privată, acolo a făcut protocolul.

Cu atari protocoale false și falsificate i-a succes protopopului Hamsea să adune o majoritate de voturi pe seama candidatului seu Octavian Putic, în interesul reușirii căruia nu s'a reținut nici dela cele mai necertate influențări, amenințări și presig-nări.

Așa de exemplu în ziua alegerii protopopul a trimis pe sate stafetări călăreți cu îndrumări către preoți, că cu ori-ce preț să impedeze voturile pentru dr. Ioan Suciu și se facă pe ori ce cale voturi pentru Octavian Putic. Acest fapt se poate dovedi și cu martori.

NOUTAȚI

Arad, 11 Maiu n. 1899.

„Nemzeti szövetség“ de astădată a plecat la „vëndrălit“ pela Sătmar unde a întemeiat o filială, care să opereze procesul de desnaționalizare. În cuvântarea de deschidere deputatul Chorin o și spune pe față, că scopul lui „Nemzeti szövetség“ e să maghiarizeze pe cale socială. Că nu-l va succede, în Sătmar chiar, avem nădejde în iubirea de neam a frunțașilor români de prin Sătmar.

Oftări. Într'un raport despre prima ședință a Sinodului aradan, neamurile scriu în „Gazeta“ că chiar dela ședința aceasta au simțit — lipsa fostului episcop.

Credem și noi. Dar mi-te, cum vor fi simțit-o Marți, când li-s'a administrat primul — duș!

Amnestia Țarului. Din prilegiul sfintelor sărbători ale Paștilor, Țarul Rusiei a primit earăși în grațiile sale pe fectorul unchiului seu, Marele Duce Mihai Mihailovici, care se căsătorise cu o contesă fără învoirea familiei domnitoare din Rusia.

Sinuciderea din Lipova. Comptabilul „Lipoveni“, înainte de a se fi sinucis, a scris următoarea epistolă dlui Voicu Hamsea, director al băncii:

„Reverendissime domnule!

„Nu e de lăsa să expun intențiunile mele, când Veți ținea aceste șire în mână știți ce m'a îndemnat să le scriu.

„Motivul ce mă împinge a face ceea ce în curând voi face este boala incurabilă de care sufăr, care boală m'a desbrăcat de toată energia, care am avut o vre-odată și care m'a otrăvit vieța. Am suferit mult și mi e frică de suferințele, ce voi avea să le mai îndur. Îmi țin de datoriță, ca în momentele din urmă să Vă mulțumesc D-voastră în special și să Vă rog se binevoii a da expresiune mulțumitelor mele direcțiunei institutului în a căruî serviciu am stat pentru bunăvoința ce a arătat-o pururea față de mine.

„În fine, Vă rog ca în calitate de preot să înălțați o rugăciune pentru iertarea păcatelor mele către D zeu și rugându-vă să binevoii a-mi ierta toate câte Vi-le voi fi greșit semnez al D-voastre stimător:

Lipova, 9 Maiu 1899. Ioan Toma.

Procopseli. Între cei cari au îm-prumutat (?) — oare Doamne, cu câte procente? — din banii Diecesei Aradului, figurează d. T. Ceontă cu 900 fl., d. Hereș (tipograf) 700 fl. d. dr. Proca 400 fl. Între aceleași socotelii figurează apoi numele mult venerațiilor (din partea neamurilor) d-nii Voniga și redactorul „Controlei“... Hai-hai, ce mai — „Csaky szalmája“ au ajuns banii bisericii.

Ce mai gogoase! Ca „Tribuna“ și „Gazeta“ să publice rapoarte mincinoase și mistificări de ale „neamurilor“, mai merge. Între socotelile consistorului, date comisiunilor respective ale Sinodului, se găsesc însemnări d'acum 2 și 3 ani, despre niște sutișoare date „Gazetei“ (și „Dreptății“), după cum se găsesc și însemnări despre bani dați — „Controlei“... Să vină însă și „Telegraful“, organ bisericesc, și să publice minciuni, asta-i cel puțin lucru de rușine.

Eată, de pildă, ce scrie „Telegraful“ privitor la prima ședință:

„Se ridică dl deputat Veliciu și, pe baza celor scrise în ziare (sigur în monitorul aradan din strada Aulich), propune, ca deputatul Voicu Hamsea să se retragă din comisiunea verificatoare, de oare-ce în contra alegerii supietorie din cercul electoral Lipova au încurs 3 proteste, prin care se atacă „procedura“ protopopului V. Hamsea la această alegere. Sinodul însă la propunerea binemotivată a deputatului Rotariu spriginată de Antonescu și Truța, pe lângă toate sforțările deputaților: Oncu, Mangra, a trecut preste propunerea dlui Veliciu la ordinea zilei, căci nu subversa motiv oficios în cauză. Astfel deci primul atac s'a terminat cu — retragerea celor dela monitor...

Și se știe tocmai contrarul: s'a primit propunerea d-lui Oncu, nu a dlui Rotariu, ear Marți neamurile au mâncat o bătaie și mai zdravănă, primindu-se earăși propunerea dlui Mangra, ear nu a dlui P. Rotariu.

Se vede însă că cei ce cu minciună au trăit, în minciună vor să și — moară!

Desperate, că ved zilnic cum le scad aderenții, neamurile abea mai așteaptă să le vină metropolita în ajutor. Speră mult îndeosebi de la P. Cosma. Și până să intervină cei doi „stlpi“, neamurile cred a se sustine dând prânzuri gustoase, la cari aproape cu sila duc membri de al Sinodului.

Toate înzadar.

„Nu învie morții, e n zadar... vltătare!“

Naționaliști zeloși. Pentru a nu lipsi de la nici o acțiune mare națională, dl Francisc Hosszu, care de alt fel s'a distins tot cu roluri — pasive, a venit acum și la Arad. El a felicitat azi cald în Sinod pe dl Hamza și neamurile se laudă că felicitările sunt în — numele comitetului național. Se știe că dl Hosszu este ginerele unui distins membru al com. național. Măne vine și dl Dăian, ca dând umăr la umăr cu Taica Moise și alți „naționaliști“ de felul acesta, să mântuie diecesa de — tradare.

Credincioșii ortodoxi se întreabă: oare chiar așa de slab să fie Sinodul aradan, încât vlădică să vină și să încerce a ne pune frații — *gr-catolici*?

Ca să nu se confunde. În nrul nostru de Miercuri, pe pag. 2 se face amintire despre procesele cu care a fost însărcinat dl Dr. Teodor Popescu, procese dela vestita tipografie diecesană. Între alte procese nesigure și a căror cheltuială a fost făcută de diecesă e și acela al lui G. Telescu, care nu e dl protopop gr. cat. din Arad, ci repositatul preot gr. or. din Cianadul sârbesc. Facem această îndreptare pentru ca să nu se amestece numele d-lui protopop G. Telescu în astfel de afaceri — bănești tipograficești advocatești.

ULTIME ȘTIRI

Dela Sinod.

S'a discutat pe lung petiția prin care se cere un ajutor permanent de 600 fl. pentru gimnaziul din Brad.

D. Ciontea propusese să se dea ajutor imediat (din fondul gimnasial și dela mănăstirea Bodrogului).

S'a primit însă propunerea d-lui Ungureanu de a se invita consistorul aradan să între în pertractări cu cel archidiececan și apoi să raporteze Sinodului.

Budapesta, 11 Maiu.

Situația din cauza pactului a devenit earăși încordată, anume prin aceea, că în conferența de ieri a ministrilor ungari cu cei austriaci, acestia au pretins ca toate învoelile, privitor la pact, stabilite între Badeni și Bánffy să fie revizuite, invocând mai ales abandonarea clausulei de la Ischl drept motiv. Aci se consideră drept lucru sigur, că dacă conflictul s'ar înăspri între cele done guverne, ar cădea Thun.

Situația.

Viena, 11 Maiu.

Ministrul Thun, Kaizl și Dipauli s'au reîn-tors din Budapesta, mai curând decât era proiectat, fără nici un rezultat pozitiv. Greutățile pertractărilor stau mai ales în două chestiuni: Banca națională și dările de con-sum, în privința cărora guvernul cisleitan cere compensație pentru abandonarea clauselor dela Ischl.

Dar' ministrul-president ungar Szell cere garanții nu pentru siguranța, că pactul va fi votat de Dietă, ci că el va fi cel puțin ratificat ulterior de către parlament, dacă va fi nevoie ca pactul încheiat să fie introdus prin ordonanța împărătească pe basa §. 14.

Situația, în privința pactului, e destul de încordată; pe când prospectele pentru reușita celei mai noue pășiri a contelui Thun privitor la regularea chestiunii limbilor sunt mai bune do cât în primul moment.

Editor: Aurel Popovici-Barclanu.
Redactor responsabil Ioan Russu Șirlanu

Biblioteca Noastră

Apare în Caransebeș.

Director: E. Hodoș.

Au apărut:

Nr. 1 S. S. Secula, Realități și Vișări,

Nr. 2. Iosif Bălan, Iancu de Hunyad.

Nr. 3—3. G. Coșbuc, Versuri și Proză.

Nr. 5. Gr. M. Alexandrescu, Fabule alese.

Nr. 6. N. Macovișteanu, Dela Sat, piesă teatrală pentru popor,

Nr. 7. Zotti Hodoș, Intocmai! comedie franceză.

Nr. 8—9. O. G. Lecca, Istoria Țiganilor.

Nr. 10. E. Hodoș, Convorbiri Pedagogice.

Nr. 11—12. E. Hodoș, Căntece Bănățene.

Nr. 13. E. Hodoș, Căntece Cătânești, cu portr. lui T. Doda.

Nr. 14. G. Crăciunescu, Copii de găsit, snoave.

Nr. 15—17. Ios. Bălan, Numiri de localități.

Nr. 18—22. Zotti Hodoș, Poftă bună! Carte de bucate.

Nrele viitoare: Cercetări din Istoria Românilor bănățeni de P. Drăgălină.

Partea I. Istoria Banatului Severin până la pluta dela Mohács.

P. II. Severinul sub principii Transilvaniei până la căderea sa în mâinile Turcilor (1658).

P. III. Resboaiele între Austria și Turcia pentru eliberarea Severinului

P. IV. Inființarea regimentului valaho-illiric, mai târziu romano-banatic nr. 13. (1767—1872),

Părțile au să apară pe rând. Cei ce doresc să li-se trimită, sunt invitați a ne înștiința, ca să știm câte exemplare să tipărim. Volumele se plătesc numai după-ce au apărut. Direcția.

„Moda Ilustrată“. Redacția și administrația: Strada Sărindar Nr. 11 în București.

Apare în fiecare Sâmbătă.

A apărut Nr. 7 din 13 Februarie. Odată cu numărul acesta se imparte un supliment gratuit, care reprezintă un tipar croit de foi noi, fără cusătură îndărăt și cu nasturi în părți în mărime naturală.

Cuprinsul acestui număr e variat și interesant atât în ceea-ce privește moda cât și partea literară și lucrul de mână. Se continuă publicarea romanului „Oroberta“ de Leon Barra-cand.

Prețul abonamentului la „Moda Ilustrată“.

Un an în țară. Lei 10—în străinătate. Lei 13.—
Șase luni . . . . . 5 . . . . . 6.50
Treți luni . . . . . 3— 3.50

Avis important.

Cererile de abonament trebuie însoțite de un mandat postal sau de valoarea abonamentului în mărci postale.

A apărut nrul 27 din „Floare Albastră“ cu următorul sumar:

Pandurul, C. Sandu. Cântec bohem (poesie, St. O. Iosif. Din Corsica, I. Duscian

Cântecul isvorului (poesie). Sin-Petreanul Note din țeară, S. Voinea. Glas de corn (poesie), D. Nanu. Funcționari... (schită. Safre's ochii tîi (din Heine). I. N. amțu. O carte nouă, Marie Rz. Rubrică veselă Lumpatius. Criminalitate și socialism, Alfred Fouillée Crochiuri din țeară, Snoave Ecouri literare și artistice. etc. etc.

Carte de bucate

A apărut în „Biblioteca noastră“

Poftă bună!

Carte de bucate de Zotti Hodoș atragem atențiunea cetitorilor asupra acestei cărți, care conține sub 420 de numere, peste 600 de rețete și anume cele mai bune rețete din bucătăria practică și moderna. Această carte să poate întrebuința în ori-ce gospodărie românească. Partea cuprinde atât rețetele bucatelor celor mai simple cât și rețete de bucate mai complicate; și adică: Supe, Ciorbe, arsiete postate, rosoluri, aspiciuri galantine, fripturi naționale și franțuzești, torte, parfouri înghețate, ceaiuri, licheruri etc. etc.

Prețul 70 cr. plus porto 5 cr. se află de vinzare la Dna Zotti Hodoș. Caransebeș.

„Revista ilustrată“, în nrul 1 din anul al doilea are următorul bogat sumar:

După legea cea mai înaltă. O istorie de C. E. Franzos, Cântec. Poesie de G. Coșbuc. Ornatele (Odaidele) preoților idolatri. Tipuri de S. P.

Simonu. Când te ved. Poesie de Nițu Din propria ei putere. Novelă de G. Simu.

„Taina celor 12 Vineri mari de peste an și rugăciune pentru vremuri grele“ este titlul unei broșuri, ce a apărut la institutul tip. „Minnerva“ din Orăștie, edată de d-nii: Iosif Tabăcariu și Ilie Turdașan.

Prețul 10 cr. Doritorii a o avea, să grăbească cu procurarea.

A apărut!!

și se află de vânzare la

administrația

„Tribuna Poporului“

PRIBEAG

de Ioan Iosif Scoopol,

cu prețul de 75 cr. plus 3 cr. porto postal.

Broșură elegantă și frumoasă și vrednică de citit.

Carl F. Jicheli, Sibiu

Marca

C. F. J.

Cu garanță pentru fiecare bucată.

Marca

C. F. J.

Cu garanță pentru fiecare bucată.

Lungimea 75 80 85 90 c/m
pe bucată 80 cr. 80 cr. 1 fl. 1 fl.

Ori care coasă cumpărată dela mine sub garanță care nu ar corespunde, se primește înapoi, eventual se schimbă, afară dacă coasa a fost bătută (ascuțită) sau întrebuințată.

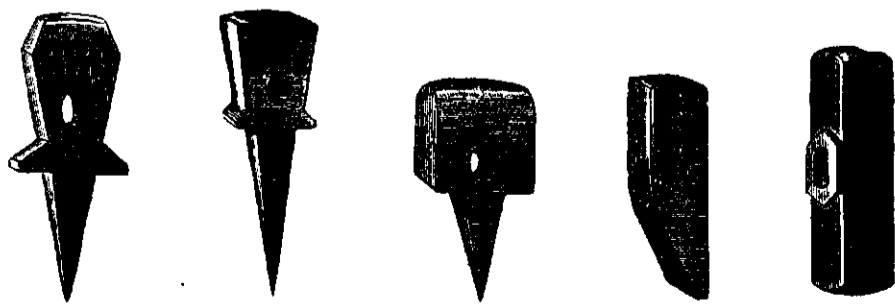
La cumpărarea de 10 coase deodată se dă o bucată gratis.

Intr'un pachet de 5 kilo încep după lungime cam 6—8 bucăți pentru cari e a se plăti porto postal împreună cu frachtu și proviziune de rambursar 27 cr. pentru prima și cr. 42 pentru ori care altă zonă depărtare.

În decursul acestor 10 ani din urmă mi-am câștigat o clientelă constantă ce crește în toate cercurile pentru comanda de coase, astfel că furnizez coase în toate părțile și cea mai mare parte a economilor numai dela mine comandează coasele în fiecare an.

Grese (Cute) pentru ascuțit 327 1—10

roșii peatră chemică — — 08 cr. netozită peatră fină de Bergamos
neagră vineție peatră naturală 12 cr. Marca C. F. J. fl. —10
Marmoră de Bavaria — — 25 cr.

Cu garanță pentru fiecare bucată. Ori care bucată ce ar fi prea moale sau tare se schimbă.

Nicoșe pentru coase ca figura 1 2 3
1 bucată cr. 52 48 cr. 45 cr.

Clocan pentru bătut coasa ca figura 4 a 250 300 fig. 5, a 550 grame.
1 bucată cr. 45 cr. 50 cr. 55

Toporțe de coase pentru cost la bucate model Iulius Teuthsch 100 bucăți fl. 45.
Greble de fer pentru cosit la bucate cari se pot întări cu șiroate pentru toporțe de lemn obișnuite 100 bucăți fl. 60

Am onoare a aduce la cunoștința prea stimaților mușterii ai mei că în

HOTELUL VAS (strada Deak Nr 1)

arangez

Sala de mâncare

servindu-se totodată VIN și BERE

Berea va fi cea din așa zisa DREHER dublă din Martie, calitate excelentă.

VINURI EXCELENTE DIN PODGORII

Bucătăria va sta sub priveghieroa mea personală; mâncări bune și gustoase vor sta în ori-ce cară a zilei la dispoziția cercetătorilor restaurantului.

Cu stimă:

IOSIF DUFFNER

proprietarul hotelului și cafenelei „VAS“. 324 3—5

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

imprumuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de 15—50 ani.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertesc datorii vechi, de asemenea la dorință anticipez de la mine cheltuelile de intabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși înși i-am implinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de imprumuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de imprumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete de 4/0 4 1/2 și 5/0

pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Institut de imprumut pe imobile și moșii 220 30—56

Szűcs F. Vilmos

ARAD, Fő-ut Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.